BIRINCHI YORDAM KO'RSATISHGA TALABALAR PSIXOLOGIK TAYYORLIGINI SHAKLLANTIRISHDA SIMULYATSION VA INTERAKTIV USULLARNING SAMARADORLIGI

PALVANOVA UMIDA BAXRAMOVNA
Urganch davlat tibbiyot instituti
"Harbiy-dala terapiyasi, gematologiya va diagnostika" kafedrasi assistenti
Telefon: +998 99 053 38 71
ORCID: 0000-0002-6587-3318
E-mail: umida.bahramovna93@gmail.com

Qabul qilindi: 16.01.2026
Ko'rib chiqildi: 17.01.2026
Tasdiqlandi: 19.01.2026

Tadqiqot maqsadi

Mazkur tadqiqot notibbiy oliy ta'lim muassasalari talabalarida birinchi yordam ko'rsatishga psixologik tayyorgarlikni rivojlantirishda simulyatsion va interaktiv ta'lim texnologiyalarining pedagogik samaradorligini aniqlashga qaratilgan. Shuningdek, faol ta'lim yondashuvlarining talabalar stressga chidamliligi hamda favqulodda vaziyatlarda ongli va tezkor harakat qilishga tayyorligiga ta'sirini baholash ko'zda tutiladi [4].

Tadqiqot materiallari va metodlari

Tadqiqot doirasida notibbiy yo'nalishlarda tahsil olayotgan talabalarning birinchi yordam ko'rsatish bo'yicha tayyorgarlik darajasini oshirishga qaratilgan mualliflik ta'lim modeli ishlab chiqildi va sinovdan o'tkazildi. Tadqiqot dizayni miqdoriy va sifat tahlil usullarini uyg'unlashtirgan holda tuzildi hamda o'quv jarayonida yuzaga kelayotgan o'zgarishlarni kompleks baholash imkonini berdi. Ta'lim modelini ishlab chiqishda simulyatsion o'qitishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari asos qilib olindi [3].

Eksperimental mashg'ulotlar mazmunan real favqulodda vaziyatlarga yaqinlashtirilgan bo'lib, talabalarning faol ishtirokini ta'minlashga yo'naltirildi. Jumladan, rolga asoslangan mashg'ulotlar davomida talabalar yordam ko'rsatuvchi va jabrlanuvchi rollarini bajarish orqali tanqidiy vaziyatlardagi xulq-atvor modellarini amaliy jihatdan o'zlashtirdilar. Bundan tashqari, o'quv

jarayoniga turli klinik holatlarni aks ettiruvchi manekenlar, shuningdek, bazaviy va kengaytirilgan o‘pka–yurak reanimatsiyasi algoritmlarini mashq qilishga mo‘ljallangan trenajyorlar asosida ishlab chiqilgan simulyatsion ssenariylar joriy etildi [6].

Ta’lim jarayoni interfaol seminarlar, keys-vaziyatlarni tahlil qilish hamda jamoaviy mashg‘ulotlar bilan boyitildi. Ushbu faoliyat turlari guruhiy hamkorlikni rivojlantirish, harakatlarni muvofiqlashtirish va favqulodda holatlarda birgalikda qaror qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qildi. Talabalarning tayyorgarlik darajasi o‘quv jarayonining boshida va yakunida o‘tkazilgan so‘rovnomalar orqali baholandi. Natijalarni umumlashtirish maqsadida ta’lim samaradorligini integral ifodalovchi foydalilik koeffitsienti (FK) hisoblab chiqildi [5].**Tadqiqot natijalari**

O‘tkazilgan pedagogik tajriba natijalari simulyatsion va interaktiv ta’lim texnologiyalaridan foydalanish talabalarning birinchi yordam ko‘rsatishga bo‘lgan psixologik tayyorgarligi va o‘z harakatlariga ishonch darajasini sezilarli oshirganini ko‘rsatdi. Favqulodda vaziyatlarni modellashtirish sharoitida talabalarning ishonch ko‘rsatkichi 32 foizga oshdi, noaniq javoblar ulushi esa 27 foizdan 9 foizgacha kamaydi. Ta’lim samaradorligini aks ettiruvchi foydalilik koeffitsienti 72,4 foizni tashkil etib, ishlab chiqilgan ta’lim modelining yuqori pedagogik natijadorligini tasdiqladi [5].

Xulosalar

Tadqiqot natijalari simulyatsion va interaktiv ta’lim texnologiyalarini notibbiy oliy ta’lim muassasalarida qo‘llash talabalarning birinchi yordam ko‘rsatishga psixologik barqarorligini va amaliy tayyorgarligini samarali rivojlantirishini ko‘rsatdi. Mazkur yondashuv talabalar orasida stressga chidamlilik, tezkor qaror qabul qilish hamda favqulodda vaziyatlarda mas’uliyatli xulq-atvorni shakllantirishga xizmat qiladi. Olingan ilmiy xulosalar birinchi yordamga tayyorlashga oid ta’lim dasturlarini takomillashtirish va ularga faol o‘qitish elementlarini tizimli ravishda integratsiya qilish zarurligini asoslaydi [2], [4].

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abramova S. V. *Hayot faoliyati xavfsizligini o‘qitish va tarbiyalash nazariyasi hamda metodikasi*. Janubiy Saxalin, 2012.

2. Dvulichanskaya N. N. Interaktiv o‘qitish metodlari asosiy kompetensiyalarni shakllantirish vositasi sifatida // *Fan va ta’lim: elektron ilmiy-texnik nashr*. 2011.

3. Svistunov A. A. (tahr.). *Tibbiyotda simulyatsion ta’lim*. Moskva: I. M. Sechenov nomidagi Birinchi Moskva davlat tibbiyot universiteti nashriyoti, 2013.

4. Zinchenko O. *Ta’lim muassasalarida birinchi yordam madaniyatini rivojlantirish*. Fan nashriyoti, 2020.

5. Palvanova U. B., Turg‘unov S. T., Ruzmetov B. Favqulodda vaziyatlarda birinchi yordam ko‘rsatishga nomeditsina oliy ta’lim muassasalari talabalari tayyorgarligini oshirish: pedagogik tajriba natijalari // *Buxoro psixologiya va xorijiy tillar instituti ilmiy axborotnomasi*. 2025. № 2. 171–175-betlar.

6. Shubina L. B. Tibbiyot universiteti tuzilmasida uzluksiz kasbiy ta’lim markazida imitatsion o‘qitish // *Tibbiy ta’lim va kasbiy rivojlanish*. 2011. № 3(5). 85–91-betlar.